

Л. Д. Федорова

Київське товариство старожитностей і мистецтв

КИЇВСЬКЕ ТОВАРИСТВО СТАРОЖИТНОСТЕЙ І МИСТЕЦТВ Створ. 1897 на основі Товариства заохочення мистецтв і комісії із заснування міського музею при Київ., Поділ. та Волин. генерал-губернаторові з метою збирання пам'яток старовини і мистецтва на укр. землях, заснування крайового музею, ведення на базі його колекцій наук. і культ.-осв. діяльності. У складі Товариства впродовж його існування працювало бл. 150 чл., зокрема науковці, педагоги, краєзнавці, співроб. музеїв [В. Антонович](#), [М. Біляшівський](#), [К. Болсуновський](#), [М. Василенко](#), [С. Голубєв](#), [В. Данилевич](#), [Л. Добровольський](#), [Д. Дорошенко](#), [В. Іконников](#), [І. Каманін](#), О. Левицький, І. Линниченко, А. Лобода, В. Ляскоронський, І. Огієнко, Г. Павлуцький, В. Перетц, М. Петров, Н. Полонська-Василенко, Ф. Титов, В. Хвойка, Д. Щербаківський, В. Щербина, арх. В. Ніколаєв, Г. Шлейфер, видавець В. Кульженко (див. [Кульженки](#)), підприємці й меценати В. Самиренко, родини [Бродських](#), Гудимів-Левковичів, [Терещенків](#). До 1902 правління Товариства очолювала графиня М. Мусіна-Пушкіна, 1902–17 – колекціонер, меценат Б. Ханенко (1909 правління замінено комітетом). 1917 почес. чл. комітету обрано [М. Грушевського](#) й О. Новицького. Товариство та його розпорядчі органи вирішували фінанс. справи, питання поповнення музей. зібрання, влаштовували виставки. 1899 з нагоди 11-го Археол. з'їзду в Києві товариство відкрило першу експозицію Музею старожитностей і мистецтв (від 1904 – Київ. художньо-пром. і наук. музей). 1912 рішенням комітету створ. комісію відділу «Старий Київ», що зробила знач. внесок у дослідж. джерел з історії міста, відкриття та поповнення відповід. розділу експозиції музею, розроблення нових форм і напрямів краєзнав. діяльності. Головами комісії були В. Данилевич (до 1913) і В. Іконников, незмін. секр. – Д. Щербаківський. Після саморозпуску Товариства у серпні 1918 його майно та музей, згідно зі статутом, перейшли у власність Української Держави.

Державний архів

Держ. арх. Києва. Ф. 304, оп. 1, спр. 1, 26, 27; Арх. Інституту рукопису НБУВ. Ф. 241, спр. 4–12; Наук. арх. Нац. худож. музею України. Оп. 1, спр. 39; ЦДАМЛМ. Ф. 648, оп. 1, спр. 1, 4, 19; ЦДІА

України в Києві. Ф. 442, оп. 638, спр. 456; Оп. 658, спр. 1.

Рекомендована література

1. Устав Киевского общества древностей и искусств. 1903;
2. Біляшівський М. Наші національні скарби. 1918 (обидві – Київ).

Бібліографічний опис:

Київське товариство старожитностей і мистецтв / Л. Д. Федорова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-11275>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).